

Dosarul nr. 2ra-1704/2022
2-21037544-01-2ra-06122022

Prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul Central (Sv. Colun)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Panov, O. Cojocaru, M. Anton)

Î N C H E I E R E

01 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Dumitru Mardari
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către avocatul Petru Răileanu în interesele lui Moisei Zatik,

în cauza civilă, intentată la cererea depusă de Zatik Moisei, persoane interesate Consiliul raional Căușeni, Primăria sat. Copanca și Consiliul s. Copanca, Agenția Servicii Publice, Serviciul cadastral teritorial Căușeni, cu privire la constatarea faptului care are valoare juridică,

împotriva deciziei din 06 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 10 martie 2021, Zatik Moisei, persoane interesate Consiliul raional Căușeni, Primăria s. Copanca și Consiliul s. Copanca, Agenția Servicii Publice, Serviciul cadastral teritorial Căușeni, a depus cerere cu privire la constatarea faptului care are valoare juridică, solicitând constatarea faptului eliberării de către Consiliul sătesc Copanca la data de 09 iulie 1991 a actului administrativ numit - actul de inventariere și evaluare a proprietății confiscate a familiei Zatic Moisei, care a fost supusă represiunilor politice, în care este indicată inventarierea și evaluarea bunurilor imobiliare care aparțineau familiei Zatik după cum urmează: Casă de locuit realizată din adob, gresie (Дом жилой из самана, крытый черепицей) cu dimensiunile 12x6x3 m; un șopron din adob, acoperit cu trestii (Сарай из самана, крытый камышом) cu dimensiunile 10x6x2,5 m; depozit pentru furaje, cereale, realizată din adob, trestii (Склад для фуража, зерна, инвентаря саманный, камыш) cu dimensiunile 4x3x2,5 m; livadă (Сад фруктовый) - 1 ha; podgoria (Виноградник) - 1 ha; teren arabil (Пахотная земля) - 2 ha., cu descrierea obiectelor evaluării.

În motivarea cererii, Zatik Moisei a indicat că la 02 decembrie 2018, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului raional Căușeni privind anularea răspunsului Consiliului raional Căușeni nr. 664/10 din 09 noiembrie 2018 și obligarea

Consiliul raional Căușeni să recupereze valoarea bunurilor confiscate în urma represiunilor politice de la familia Zatik de către regimul sovietic la data de 02 noiembrie 1949, în temeiul deciziei ilegale a MGB URSS, prin achitarea compensației lui Zatik Moisei. Cauza civilă nominalizată în prezent se examinează la Judecătoria Căușeni, sediul Central.

În cadrul cauzei nominalizate, la solicitarea petiționarului, la 07 februarie 2020 în adresa Serviciului teritorial cadastral Căușeni a fost expediată cerere prin care a fost solicitată evaluarea costului casei de locuit ce a aparținut familiei Zatik, conform prețurilor de piață în vigoare, în baza caracteristicilor casei de locuit la momentul confiscării ei și să fie prezentată informația cu privire la valoarea acesteia instanței de judecată până la 20 martie 2020.

Ca bază a efectuării evaluării solicitate petiționarul a anexat documentul eliberat de către Consiliul sătesc Copanca la 09 iulie 1991 - actul de inventariere și evaluare a proprietății confiscate de la familia lui Zatic Moisei, care a fost supusă represiunilor politice.

Reclamantul a menționat că în acest act era indicat că la familia Zatik în urma represiunilor politice au fost expropriate bunurile, inclusiv bunurile imobile, după cum urmează: Casă de locuit realizată din adob, gresie (Дом жилой из самана, крытый черепицей) cu dimensiunile 12x6x3 m; un șopron din adob, acoperit cu trestii (Сарай из самана, крытый камышом) cu dimensiunile 10x6x2,5 m; depozit pentru furaje, cereale, realizată din adob, trestii (Склад для фуража, зерна, инвентаря саманный, камыш) cu dimensiunile 4x3x2,5 m; livadă (Сад фруктовый) - 1 ha; podgoria (Виноградник) - 1 ha; teren arabil (Пахотная земля) - 2 ha.

Prin răspunsul Departamentului Cadastru Serviciul Cadastral Teritorial Căușeni din cadrul Agenției Servicii Publice din 24 septembrie 2020 a fost comunicat că, în conformitate cu ordinul Agenției Relații Funciare și Cadastru nr. 136 din 05 septembrie 2008 despre aprobarea Metodologiei de evaluare a bunurilor imobile confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesia persoanelor supuse represiunilor politice, lucrările de evaluare a bunurilor imobile se execută în baza cererii scrise depuse la ghișeul de primire a documentelor din incinta Centrului Multifuncțional Căușeni, de către beneficiar sau prin intermediul reprezentantului legal, cu anexarea următoarelor acte: copia actului de identitate, care confirmă cetățenia Republicii Moldova; copia actelor eliberate de serviciul stare civilă, care atestă gradul de rudenie a beneficiarului cu persoana ce a fost supusă represiunii politice; copia deciziei de reabilitare adoptată de către autoritatea publică de resort; copia actelor ce atestă confiscarea, naționalizarea bunurilor sau scoaterea lor în orice alt mod din posesie, eliberate de arhive și de alte instituții abilitate; copia actelor cu descrierea obiectelor evaluării eliberate de arhivă și alte instituții abilitate. Suplimentar a fost adus la cunoștință că nu se acceptă drept act care atestă identificarea suprafețelor a bunurilor imobile - declarațiile martorilor autentificate notarial sau de către secretarul primăriei, fiind acceptate doar: actul eliberat de arhiva națională; actul eliberat din cartea gospodăriilor țărănești (din primărie); hotărîrea instanței de judecată în care să fie indicată descrierea obiectului evaluării (cantitatea, parametrii tehnici minim necesari evaluării - suprafața clădirilor).

Reclamantul a invocat că la 17 decembrie 2020, avocatul Răileanu Petru a depus

în interesele lui Zatik Moisei în adresa Serviciului Cadastral Teritorial Căușeni cerere prin care a solicitat evaluarea bunurilor imobiliare care aparțineau familiei Zatik.

Prin răspunsul Serviciului Cadastral Teritorial Căușeni din 05 ianuarie 2021 au fost date aceleași explicații ca și în răspunsul din 24 septembrie 2020.

La 05 martie 2021, avocatul Răileanu Petru a fost înscris la primire la Serviciul Cadastral Teritorial Căușeni unde s-a explicat că, Serviciul Cadastral Teritorial Căușeni va proceda la evaluarea bunurilor imobile confiscate numai dacă va fi prezentată hotărârea instanței de judecată în care să fie indicată descrierea obiectului evaluării (cantitatea, parametrii tehnici minim necesari evaluării - suprafața clădirilor), fiindu-i explicat că Zatik Moisei urmează să se adreseze în instanța de judecată în procedură specială pentru emiterea unei hotărâri privind constatarea faptului juridic eliberării de către Consiliul sătesc Copanca la 09 iulie 1991 a actului administrativ - actul de inventariere și evaluare a proprietății confiscate a familiei Zatic Moisei, care a fost supusă represiunilor politice.

Prin hotărârea din 05 noiembrie 2021 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, cererea cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 25 noiembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, avocatul Răileanu Petru în interesele lui Zatik Moisei, a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, iar la 24 mai 2022, a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea hotărârii din 05 noiembrie 2021 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, rejudecarea cauzei cu emiterea unei hotărâri noi prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 06 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de avocatul Răileanu Petru în interesele lui Zatik Moisei și menținută hotărârea din 05 noiembrie 2021 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată concluzia instanței de fond care a considerat că nu poate califica actul de inventariere și evaluare a proprietății familiei represate a lui Zatik Leon Moiseevici, care a fost semnat de către 3 martori: Trubnic Ivan, Korobușnin Filip și Balan Stepan, ca fiind eliberat de către Primăria s. Xxxx. Or, martorii Trubnic Ivan, Korobușnin Filip și Balan Stepan, nu au nici o atribuție cu Administrația Publică Locală, fiind doar locuitori ai satului Xxxx. Concomitent, înscrisurile anexate atestă că, actul eliberat îl vizează pe Zatik Leon Moiseevici și nicidecum pe petiționarul Zatik Moisei.

Totodată în actul de inventariere și evaluare a proprietății confiscate a familiei lui Zatik Moisei care a fost supusă represiunilor politice nu se indică care avere a fost contestată, dar se indică despre inventarierea și evaluarea proprietății familiei Zatic Leon Moiseevici.

Instanța de apel a remarcat că potrivit art. 282 din Codul de procedură civilă, instanța poate constata faptele cu valoare juridică, doar în cazul întrunirii cumulative a următoarelor condiții: a) acesta generează, în virtutea legii, următoarele efecte juridice: apariția, modificarea sau încetarea unor drepturi personale sau patrimoniale ale petiționarului; b) petiționarul nu are o altă posibilitate de a obține sau de a restabili documentele care ar certifica faptul juridic a cărui constatare o solicită; c) constatarea faptului nu este legată de soluționarea unui litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești.

În litigiul deferit judecării în prezenta cauză cele 3 condiții enunțate mai sus, nu sunt întrunite, situație ce denotă, că prima instanță just a respins cererea petiționarului cu privire la constatarea faptului care are valoare juridică. Or, deși petiționarul a indicat în cererea depusă că, proprietatea familiei Zatic a fost confiscată, de facto în actul de inventariere și evaluare a proprietății familiei Zatik Leon Moiseevici care a fost supusă represiunilor politice, din probatoriu administrat nu există nici probă referitor la avere confiscată, doar se indică despre inventarierea și evaluarea proprietății.

Prin urmare, faptele presupuse a fi ilegale, invocate de către apelantul Zatik Moisei în cerere în lipsa probelor admisibile și pertinente ce proprietatea anume a familiei Zatic Moisei a fost confiscată, just au fost considerate de către instanța de fond ca neîntemeiate.

La 15 noiembrie 2022, avocatul Petru Răileanu în interesele lui Mosei Zatik, a declarat recurs împotriva deciziei din 06 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei contestate și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a cererii în sensul formulat.

În motivarea recursului a reiterat temeiurile de fapt și de drept din acțiune și cererea de apel, suplimentar invocând că instanța de apel a interpretat și apreciat eronat probele.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 06 octombrie 2022. Decizia motivată a fost expediată participanților la proces la data de 09 noiembrie 2022, prin intermediul poștei electronice (f.d. 101).

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, instanța de recurs constată că avocatul Petru Răileanu în interesele lui Mosei Zatik s-a conformat prevederilor legale, declarând recurs la 15 noiembrie 2022 împotriva deciziei 06 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 06 decembrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților pentru notificare copia recursului declarat de avocatul Petru Răileanu în interesele lui Mosei Zatik împotriva deciziei din 06 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, explicându-i dreptul de a depune referință asupra acestuia.

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra

inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de către avocatul Petru Răileanu în interesele lui Mosei Zatik, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către avocatul Petru Răileanu în interesele lui Moisei Zatik.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecători

Galina Stratulat

Victor Burduh